

ODLUKE DOMAĆIH SUDOVA I DRUGIH ORGANA

VRHOVNO SODIŠĆE SR SLOVENIJE

Presuda od 17. IX 1984.

Senat: F. Strmole-Hlastec (predsjednik), T. Stanovnik, J. Kuhar,
D. Ogrizek, J. Šlibar

LUČKE NAKNADE (PRISTOJBE) - OBVEZA PLOVIDBENOG AGENTA ZA PLAĆANJE NAKNADE ZA UPOTREBU LUKE PRI OBAVLJANJU PRIVREDNE DJELATNOSTI

Obveza plaćanja naknade nema pravnu prirodu općih uvjeta poslovanja u tom smislu da bi obvezivala na plaćanje samo sukontrahenta lučke organizacije - Lučku naknadu za upotrebu luke dužni su plaćati svi subjekti koji upotrebljavaju luku pri obavljanju svoje privredne djelatnosti - Pri definiranju termina "upotreba luke" treba uzeti u obzir i odredbu čl. 1 Zakona o lukama koji u vezi s definicijom luke nabroja djelatnosti kojima je u luka namijenjena: a to su i privredne djelatnosti koje su s osnovnim lučkim djelatnostima u međusobnoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj vezi - Pojam upotrebe luke treba shvatiti stoga u ekonomskom, a ne fizičkom smislu

Prikaz jedne presude Višeg privrednog suda Hrvatske u našem periodiku ⁽¹⁾ izazvao je dobrodošlu reakciju i time dokazao praktičnu korist od ovog oblika pravnog izvještavanja i komentiranja. Naime, u redakciju je prispio dopis direktora Općeg sektora LUKE KOPER koji smatra da je stajalište koje je zauzeo Viši privredni sud Hrvatske u spomenutoj presudi pogrešno. Da bi to gledište potkrijepio, dostavio je sudsku dokumentaciju o identičnom sporu u pogledu plaćanja lučkih naknada. Obradili smo navedeni spor slijedom njegovog odvijanja po sudskim instacama, dodavši na kraju i našu komentarsku bilješku.

Temeljno sudišće Koper je u sporu između tužitelja LUKE KOPER (TOZD Sipki tovari, TOZD Generalni tovari, TOZD Tovori lesa i TOZD Kontejnerski terminal) i tuženika ZAGREBAČKI TRANSPORTI, OOUR Saobraćajna pomorska i turistička agencija Zagreb, zbog plaćanja din. 133.563,30 u presudi od 13. XII 1983. presudilo da se tužbeni zahtjev tužitelja odbija.

U obrazloženju presude navodi se da je tužitelj zahtijevao tužbom od tuženika plaćanje lučkih naknada (pristojbi) za upotrebu luke. Tužitelj je naveo da tuženik u svojstvu pomorskog agenta brodaru upotrebljava luku i da je stoga po zakonu dužan

plaćati naknadu, određenu tarifom tužitelja. Tužena se stranka usprotivila plaćanju jer smatra da, kao agent, luku ne upotrebljava, budući da prema tužitelju nastupa u tuđe ime i za tuđi račun. Uslijed toga se agent nije dužan podvrći lučkoj tarifi, jer nije s tužiteljem ni u kakvom odnosu. Tuženik navodi i brojne druge općenite prigovore ("nema dohotka bez rada", te da ga postupak tužitelja stavlja u neravnopravan položaj na tržištu).

Sud je na osnovi izvodjenja svih ponudjenih dokaza stao na stajalište da je tužbeni zahtjev neosnovan. Tužitelj tvrdi da smije zaračunati pristojbe za upotrebu luke i onim strankama koje nisu brodari ili vlasnici brodova, a obavljaju privrednu djelatnost. Visina pristojbi propisana je tarifom. Navodi tužitelja su točni i omogućeni članovima 11, 12 i 13 Zakona o lukama. No, bit je spora u činjenici da li je pristojba za upotrebu luke (koja se navodi u čl. 12 Zakona) neka vrsta dadžbine ili je pak plaćanje ugovorne obveze. Za potrebe ove parnice sud je pod pojmom dadžbine obuhvatio javna i opća davanja, što ih inače nazivamo doprinosima ili taksama. To su obveze propisane po nekom kriteriju zakonodavca ili samoupravno prihvaćene obveze (samodoprinos). Primjerice ovamo spadaju razni doprinosi po odlukama i pravilnicima društveno-političkih zajednica, davanja SIZ-ovima i slično. Nebitno je za dužnost plaćanja tih dadžbina da li obveznik izravno koristi pogodnosti ili u kojoj ih mjeri koristi - obvezanik ih plaća, jer su propisane. Pravilno obračunatu obvezu obveznik ne može odbiti platiti iz civilnopravnih razloga, već mora pobijati sam akt koji tu obvezu na dadžbinu propisuje. Sud postavlja pitanje da li je tuženik dužan plaćati navedene pristojbe, a ne dovodi u sumnju opravdanost zaračunavanja pristojbi po tarifi tužitelja.

Tekst Zakona ne daje jasan odgovor. Član 11 govori o lučkim tarifama. Tarifa u općem značenju riječi označava cjenik za neke djelatnosti organizacije. Pravno se tarifa obično određuje kao dio općih uvjeta poslovanja; radi se o ugovornim uvjetima koje druga stranka mora prihvatiti želi li sklopiti ugovor. Tarifa može označavati i spisak vrijednosti javnih davanja (npr. carinska tarifa).

Činjenica da sama lučka organizacija određuje tarifu po uvjerenju suda, ukazuje da se radi o dijelu općih uvjeta poslovanja. Sud smatra da bi zakonodavac, da je želio tarifi dati

značaj općeg propisa koji određuje javnu dadžbinu koja tereti svakog obuhvaćenog postavljenim kriterijem, to jasno naznačio. Zakonodavac nije tako neoprezan da bi, makar i u tako malenom opsegu, dao tužitelju isključivu mogućnost da određuje obveze gradjana i organizacija. To je pravo dao komunalnim organizacijama u čl. 11, ali je pritom jasno odredio način propisivanja tarife. Kao i kod ostalih doprinosa, ta se prava ne mogu realizirati mimo volje šire društvene zajednice. No, kad bi bilo točno da dio tarife luke Koper koji govori o pristojbama predstavlja akt kojim je (putem ovlaštenja u Zakonu o lukama) propisana javna dadžbina (a ne bi trebalo sumnjati da ostali dio tarife luke Koper predstavlja tek opće uvjete poslovanja), dadžbina u korist lučkog poduzeća, tada bi uistinu moglo doći do toga da tužitelji sami, po vlastitoj volji, kroje sudbinu svakog kome mogu dokazati da posredno ili neposredno upotrebljava luku..

Možda je stilizacija čl. 13 sama po sebi nedorečena, ali u svjetlu dosadašnjeg tumačenja ipak je jasna. Tim članom Zakona o lukama određuje se mogućnost propisivanja tarife određenim subjektima za određenu upotrebu, ali ne odmjeravanje (razrez) plaćanja. A obveza plaćanja može proisteći jedino iz ugovorne obveze stranke; organizacija koja želi upotrebljavati luku mora prihvatiti lučke opće uvjete i s njima tarifu, pa dakle s lukom sklopiti ugovor i plaćati obveze koje iz tog ugovora proizlaze. Tako je moguće definirati jasan kriterij obveze plaćanja i pojma upotrebe: onaj tko luku stvarno upotrebljava, bit će prisiljen po njezinim uvjetima sklopiti s njom ugovor. Tko pak ne upotrebljava luku, neće sklopiti ugovor i neće biti obavezan ni na kakvo plaćanje.

U ovom se sporu i ne tvrdi, a i sasvim je jasno, da tuženik takav ugovor s tužiteljem nije sklopio. To proizlazi iz dokaznog materijala; a ako bi se tvrdilo da agentove dispozicije upravljene luci predstavljaju preuzimanje općih uvjeta luke, to je netočno, jer agent radi u tuđe ime. Ako ugovara ili naručuje, to radi za brodaru, u njegovo ime, za njegov račun.

Tužitelj je u zakonskom roku uložio žalbu na netom prikazanu presudu. Žalbeni je razlog pogrešna primjena materijalnog prava. Luka Koper tvrdi da je pristojba za upotrebu luke po svojoj prirodi zakonska obveza i da je, shodno tomu, nepravilna tvrdnja

prvostepenog suda da tuženik nije dužan tu pristojbu platiti budući da s tužiteljem nije u ugovornom odnosu. Tužitelj dalje upozorava na rješidbe iz hrvatske sudske prakse (Okružni privredni sud u Rijeci i Viši privredni sud u Zagrebu), koje su sasvim protivne predmetnoj, koju on pobija. Tužitelj navodi da je pravna priroda naknada utvrđena i zakonodavčevim izriječkom da su lučke pristojbe dohodak organizacije udruženog rada koja upravlja javnom lukom. Sredstva prikupljena na taj način imaju širi društveni značaj, jer služe isključivo izgradnji lučke infrastrukture. Odluka da članovi SIZ-a za željeznički i lučki promet SR Slovenije ne plaćaju pristojbe, takodjer svjedoči o činjenici da zakonodavac nije imao namjeru prepustiti uređivanje odnosa na tom području ugovornoj volji stranaka. Tužitelj ustvrđuje da je Republički komitet za zakonodavstvo jasno istakao da je upravo zakon pravna osnova za određivanje tarife. Tarifa nije akt lučke samovolje: ona je podvrgnuta društvenoj kontroli cijena i stupa na snagu tek kad je potvrđi SIZ za željeznički i lučki promet.

U drugostepenom je postupku pred Višim sudom u Kopru odbijena žalba tužitelja i potvrđena prvostepena presuda. Rekapitulirajući u obrazloženju presude navode žalbe, sud ih smatra neosnovanima. Po čl. 11 Zakona o lukama, luka može odredjivati tarifu za rad u luci i lučke pristojbe u javnom lučkom prometu. Potonje su pristojbe za upotrebu luke, kao i troškovi priveza i boravka broda u luci. Po st. 2 čl. 13 pristojbu za upotrebu luke plaća i organizacija udruženog rada koja upotrebljava luku pri obavljanju privredne djelatnosti. Tuženik je pomorski agent, koji luci daje dispozicije u ime i za račun svog komitenta. Ta agentova djelatnost, po mišljenju drugostepenoga suda, nije upotreba luke. Ako pri obavljanju poslova iz tih dispozicija dodje do upotrebe luke, radi se o upotrebi za robu agentova komitenta. Shodno tome, tužitelj može tražiti plaćanje pristojbe za upotrebu luke jedino od svoga suugovaratelja. Pomorski agent izravno ne upotrebljava luku, ni lučke naprave, njegova je djelatnost jedino u vezi s lučkom djelatnošću, odnosno lukom. A čl. 13 ne određuje da je obvezan na plaćanje lučke pristojbe onaj čija je privredna djelatnost u vezi s lukom, već samo onaj, koji luku upotrebljava. Za šire tumačenje gore navedenog propisa, u smislu da bi i pomorski agent bio dužan plaćati pristojbu

za upotrebu luke, takodjer nema osnove. A sredstva neophodna za održavanje i izgradnju infrastrukture luka može ubirati od svojih suugovarača. Oni su prihvatili pri sklapanju ugovora opće uvjete poslovanja kao i tarifu. A dvostruko zaračunavanje tarife povećava i brodaru i agentu troškove, koji konačno opterećuju robu i u krajnjoj istanci - potrošača. Zato je široko tumačenje gornjih odredaba zakona nepotrebno. Prvostepeni sud je na utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo i tužbeni zahtjev opravdano odbio.

Javni tužilac SR Slovenije podnio je zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv presude Temeljnega sodišča u Kopru i presude Višnjega sodišča u Kopru. Obje se presude tim zahjevom pobijaju u cijelosti. Zahtjev za zaštitu zakonitosti podnesen je uslijed pogrešne primjene materijalnog prava, i to odredbama čl. 11, 12 i 13 Zakona o lukama. Javni tužilac rekapitulira obrazloženja sudova iz prvostepene i drugostepene presude, koje smo već iznijeli.

U zahtjevu za zaštitu zakonitosti tvrdi se da je prvostepeni sud pogrešno tumačio tarifu kao dio općih uvjeta poslovanja, koji uvijek obvezuju samo suugovarača. Javni tužilac smatra da treba isprva uzeti u obzir objašnjenje 2.st. čl. 13 Zakona o lukama i tek na temelju toga tumačenja odrediti pojam tarife iz čl. 12 i način propisivanja iz čl. 11 Zakona.

Zakon o lukama u 2.st. čl. 13 određuje da pristojbu za upotrebu luke plaća i organizacija udruženog rada koja upotrebljava luku obavljajući privrednu djelatnost. Čl. 1 Zakona o lukama određuje tko upotrebljava luku obavljajući privrednu djelatnost, navodeći uz ostalo da je morska luka namijenjena i obavljanju drugih gospodarskih aktivnosti koje su s djelatnostima pristanjanja, ukrcavanja i skrcavanja tereta i drugim manipulacijama rokom u međusobnoj ekonomskoj vezi. Sigurno je, tvrdi javni tužilac, da je djelatnost pomorskog agenta u ekonomskoj vezi s ukrcavanjem i iskrcavanjem tereta i drugim manipulacijama robom i stoga treba zaključiti da i agent upotrebljava luku u ekonomskom smislu, obavljajući svoje privredne djelatnosti. Isto mišljenje zastupaju i Republički komitet za promet i veze i Republički komitet za zakonodavstvo. Nadalje se u zahtjevu za zaštitu zakonitosti tvrdi da je vrlo značajna i intencija zakonodavca pri donošenju Zakona o lukama, sagledana kroz prizmu obrazlože-

nja prijedloga Zakona (Izvršno vijeće Skupštine SR Slovenije. 10. II 1977). Iz spomenutog obrazloženja nevojbeno proizlazi da je predlagatelj Zakona želio izbjeći kazuističko nabranje, pa je suvremenom nomotehnikom putem generalizacije pojmova nastojao doseći veću jasnoću i lakšu upotrebu Zakona. Stoga je u obrazloženju izričito navedeno da u Zakonu nisu nabrojene pojedine privredne djelatnosti, koje se obavljaju pri upotrebi luke: sve su te djelatnosti obuhvaćene pojmom "upotreba luke pri obavljanju privredne djelatnosti". Navedeni razlozi svjedoče da su obveznici na plaćanje lučkih naknada sve osobe čija je djelatnost u ekonomskoj vezi s lučkom djelatnošću, a ne samo suugovornici tužitelja.

Iz odredbe čl. 13 st.2 Zakona o lukama proizlazi da svaki subjekt koji upotrebljava luku mora plaćati naknadu iz čl. 12, st.1 t.1 Zakona i da postupak određivanja tarife iz čl. 11 nije prepreka za izvodjenje st.2 čl. 13, jer je zakonodavac imao namjeru obvezati na plaćanje sve subjekte koji na bilo koji način ekonomski iskorištavaju luku.

Tvrđnja drugostepenog suda o dvostrukom obračunavanju tarife nije ispravna. Svaki korisnik luke plaća pristojbu čija je visina različito određena upravo s obzirom na veću ili manju ekonomsku povezanost pojedinog korisnika s lukom. Tako brodar plaća znatno višu naknadu od agenta, a tek zbog svih plaćenih naknada omogućava luci ispunjavanje zadataka postavljenih u čl. 8 Zakona o lukama.

Javni tužilac upozorava da sudovi u SR Hrvatskoj priznaju tužiteljima pravo na naknadu od organizacija udruženog rada koje ekonomski iskorištavaju luku i upotrebljavaju kapacitete tužitelja. Smatra da već u pogledu različite sudske prakse u dvjema republikama treba u sporu odlučiti Vrhovni sud SR Slovenije.

Zahtjevom za zaštitu zakonitosti predlaže se Vrhovnom sudu da izmijeni odluku drugostepenog suda, tako da udovolji žalbi tužitelja, preinači odluku prvostepenog suda i usvoji u cijelosti zahtjev tužitelja.

Vrhovni sud SR Slovenije udovoljio je zahtjevu za zaštitu zakonitosti i izmijenio presudu drugostepenog suda, a ona glasi:

"Usvaja se žalba tužitelja i prvostepena se presuda preinačuje, tako da ona glasi: Tuženik Zagrebački transporti - OOUR

Saobraćajna, pomorska i turistička agencija, Zagreb, dužan je platiti tužitelju TOZD Sipki tovari 84.284,65 s 25% kamata od 1. 5. dalje, TOZD-u Generalni tovari 29.002,05 din s 25% kamata od 1. 5. 1983. dalje, TOZD-u Tovori lesa 18.680,30 din s 25% kamata od 1. 5. 1983 dalje i TOZD-u Kontejnerski terminal 1.696,30 din s 25% kamata od 1. 5. 1983. dalje kao i troškove postupka u iznosu 5.340 din. u 15 dana pod prijetnjom izvršenja. Tuženik je dužan vratiti tužitelju troškove žalbenog postupka u iznosu 4.974 din u 15 dana pod prijetnjom izvršenja."

U obrazloženju presude Vrhovni sud je rekapitulirao slijed postupka u svim instancama i utvrdio da je zahtjev za zaštitu zakonitosti opravdan. Vrhovni sud obrazlaže da tarifa naknada za lučke djelatnosti nema pravnu prirodu općih uvjeta poslovanja tužitelja u tom smislu da bi obvezivala samo suugovarača tužitelja. Obveza plaćanja tih naknada temelji se na zakonu. Po odredbi čl. 13. st.2 Zakona o lukama dužni su plaćati pristojbe za upotrebu luke svi subjekti koji upotrebljavaju luku pri obavljanju svoje privredne djelatnosti. Smisao i namjena je te odredbe da svi subjekti koji imaju uslijed svoje ekonomske povezanosti s djelatnošću luke korist od postojanja i djelovanja luke, doprinose u izgradnji i održavanju lučke infrastrukture. Takvo tumačenje potvrđuje i odredba st.2 čl. 13 Zakona o lukama, po kojoj članice samoupravne interesne zajednice za željeznički i lučki promet ne plaćaju te pristojbe; one, međjutim, plaćaju prinos iz svoga dohotka za izgradnju lučke infrastrukture. U vezi s odredbom st.2 čl. 13 Zakona o lukama, valja uzeti u obzir i odredbu čl. 1, kao što je učinio i javni tužilac u zahtjevu za zaštitu zakonitosti. A pojam upotrebe luke po čl. 13 st.2 treba shvatiti u ekonomskom, a ne fizičkom smislu. Takvo je tumačenje u skladu s izričitim obrazloženjem prijedloga Zakona; zakonodavac je svjesno nadomjestio nabranje pojedinih djelatnosti (među kojima i agencijsku djelatnost) općom oznakom, primjenjujući utvrdjena načela nomotehnike.

Tarifa tužitelja propisuje različite pristojbe za upotrebu luke različitim korisnicima. Visina propisane pristojbe u razmjeru je sa stupnjem ekonomske povezanosti djelatnosti pojedinih korisnika i lučkom djelatnošću. Stoga se ne radi o višestrukom zaračunavanju pristojbi, već o zaračunavanju različitih naknada različitim korisnicima. A budući da je svaki

subjekt dužan plaćati pristojbu za upotrebu luke, ako je njegova privredna djelatnost u vezi s djelatnošću tužitelja, takva je odredba u tarifi tužitelja u skladu sa zakonom.

Tuženik kao pomorski agent svakako obavlja privrednu djelatnost koja je u ekonomskoj vezi s lučkom djelatnošću. Postojanje luke uvjet je za obavljanje djelatnosti tuženika. Nije od značaja što tuženik kao pomorski agent nije u ugovornom odnosu s tužiteljem, poslujući u ime i za račun svog komitenta. Ta bi okolnost imala značaj jedino kad bi obveza na plaćanje naknade proizlazila iz ugovornog odnosa između tužitelja i tuženika. A budući da obveza plaćanja pristojbi proizlazi neposredno iz Zakona, tužena se stranka ne može pozivati na svoju ulogu pomorskog agenta. Prvostepeni i drugostepeni sud pogrešno su primijenili materijalno pravo. Zato je, kraj nespornog činjeničnog stanja, valjalo obje presude preinačiti.

Slovenski Zakon o lukah (Zakon o lukama, Uradni list SRS 7/77), poput hrvatskog Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima (NN SRH 19/74, 24/74, 39/74, 39/75 i 17/77) u svom čl. 1 zapravo preuzima definiciju luke iz čl. 14 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi. Donosimo prijevod čl. 1 st. 1 Zakona o lukama SRS: "Pomorska luka po ovom zakonu jest vode i s vodom neposredno povezani kopneni prostor s izgrađenim i drugim objektima namijenjenim za pristajanje, sidrenje i zaštitu brodova, ukrcavanje i iskrcavanje putnika i robe, uskladištavanje i ostala manipuliranja robom, proizvodnju, oplemenjivanje i doradu robe te za ostale privredne djelatnosti koje su s tim djelatnostima u međusobnoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj vezi." Gotovo identičan je i čl. 25 Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima SRH.

U ovom sudskom sporu, kao i u onom pred Višim privrednim sudom Hrvatske (vidi bilješku 1), pojavljuje se problem plaćanja lučkih naknada plovidbenog agenta. Jedan je aspekt, detaljno obrazlagan kroz slijed iznošenja sudskih postupaka u tekstu gore, nepostojanje ugovornog odnosa između lučke organizacije i agenta (što korespondira odredbi čl. 13 st. 1.: "Naknadu za upotrebu luke plaća brod ili čamac za ukrcavanje odnosno iskrcavanje putnika i robe..."), i, nastavno na tu činjenicu, nepostojanje obveze pomorskog agenta na plaćanje lučke naknade. S druge strane postavlja se definiranje sadržine termina "upo-

treba luke pri obavljanju privredne djelatnosti". (Čl. 13 st.2 Zakona o lukama: "Naknadu za upotrebu luke plaća takodjer i organizacija udruženog rada, druga pravna osoba i građanin koji upotrebljava luku pri obavljanju privredne djelatnosti"). Pokazalo se da ova odredba po principu logičke kontekstualnosti zahtijeva tumačenje u zajedništvu s nekim drugim odredbama Zakona. Krucijelni moment je kvalifikacija "upotrebe luke": ako se odredi u svom "fizičkom" aspektu, dakle kao upotreba stvari, onda slijedom takvog rezoniranja pravni poslovi agenta ne bi spadali u opseg "upotrebe luke pri obavljanju privredne djelatnosti".

No, argumentacija javnog tužioca SRS, iz zahtjeva za zaštitu zakonitosti, između ostaloga podastire i neke dokumente koji sadrže i autentično tumačenje pravne intencije zakonodavca. Dodatno i mišljenja Republičkog komiteta za promet i veze, te Republičkog komiteta za zakonodavstvo SRS iznose stav da agent u ekonomskom smislu upotrebljava luku pri obavljanju svoje privredne djelatnosti.

Smatramo da argumentacija zahtjeva za zaštitu zakonitosti i presude Vrhovnog suda SRS u predmetnom kontekstu djeluje čvrstom pravnom logikom. No, sama činjenica postojanja drugačijih odluka u raznim stepenima ovoga i drugih istovrsnih sporova, pruža osnovu tvrdnji da zakonski tekst nije precizan, te da explicatio legis postaje napor neizvjesnog ishoda. Imajući u vidu neobičnu važnost ove problematike, koja bi zbog svoje stalne prisutnosti u pomorskim pravnim odnosima i načelnog značaja morala biti regulirana jasno i unificirano primjenjivana, izranja problem ugrožavanja pravne sigurnosti. Budući da i hrvatski Zakon sadrži zapravo identičnu odredbu (čl. 48 st.5.: "Naknadu za korištenje luke plaća i organizacija udruženog rada i druga društvena i građanska pravna osoba i građanin, koji koriste luku za ukrcavanje, odnosno iskrcavanje robe, uskladištenje i ostalo manipuliranje robom, oplemenjivanje, industrijsku proizvodnju robe, te za obavljanje ostalih privrednih djelatnosti na području luke."), bilo bi zanimljivo i potrebno usporediti argumentacije hrvatskih sudova, slijed njihova rezoniranja i, napose, njihove odluke o istovrsnim sporovima. Ta zadaća, potkrijepljena eventualno prilogom teoretskog zna-

čaja, samo se po sebi nameće našim suradnicima u narednim brojevima ovog periodika.

Preveo i priredio:

mr Aleksandar Bravar,

asistent Pravnog fakulteta u Zagrebu

-
- (1) Presuda Višeg privrednog suda Hrvatske, br. PŽ: 2354/84-2 od 24. XII 1984, objavljena u "UPPPK" br. 103-104 (prikaz i komentar Gordana Gasparini).

SUMMARY

Aleksandar Bravar LL.M.: JUDGMENT OF THE SUPREME COURT OF SLOVENIA, September 17, 1984.

A maritime agent must pay harbour dues for the use of a harbour. Although his activity as an agent is mainly of a legal character, his use of the harbour has to be perceived in an economic, and not a physical sense.